

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: MARN en de Energietransitie

Kernboodschap

Het dagelijks bestuur van de GR MARN heeft zich op basis van een onderzoek van Berenschot naar de rol van de MARN en haar aandeelhouderschap in de ARN B.V. op het standpunt gesteld dat ze:

- de MARN+ (ook rol in energietransitie) als de voorkeursvariant ziet;
- aandeelhouder van de ARN B.V. wenst te blijven;
- voorstelt de verwerkingsovereenkomst met de ARN B.V. te continueren;
- de adviezen uit het rapport overneemt en de uitwerking hiervan gaat onderzoeken.

Het college van B&W van Wijchen schaart zich achter het bovenstaande standpunt.

Het bestuur verzoekt de colleges en gemeenteraden van de bij de GR MARN aangesloten gemeenten om een reactie in de vorm van een zienswijze en/of wensen en bedenkingen op haar bestuurlijk standpunt, zoals hiervoor geformuleerd.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)

Toelichting

In 2019 hebben zich de volgende ontwikkelingen voorgedaan met betrekking tot de ARN B.V.:

- zowel de GR Regio Rivierenland als de GR Regio de Vallei zijn uitgetreden als aandeelhouder en zij hebben hun aandelen aan de ARN B.V. verkocht;
- de ARN B.V. is het bedrijf in het licht van de energietransitie aan het herpositioneren van afvalverwerker naar energieleverancier;
- de ARN B.V. kan haar belangrijke rol als energieleverancier waarmaken door een gegarandeerde aanlevering van ingezamelde afvalstoffen; de leveringsovereenkomst van de afvalstoffen tussen de GR MARN en de ARN B.V. voorziet hierin

Het bestuur van de MARN heeft zich in het licht van deze ontwikkelingen beraden op haar mogelijk rol in de energietransitie en de invulling van haar aandeelhouderschap in ARN B.V. en Berenschot hiernaar onderzoek laten doen.

Het rapport van Berenschot "MARN en de energietransitie" start met een schets van de ambities en opgaven van de gemeenten in GR MARN-verband. Deze ambities zijn afgeleid uit de energievisies en beleidstukken op het gebied van duurzaamheid van de verschillende gemeenten. Ook plannen op het gebied van grootschalige opwek (wind en zon) en energiebesparing zijn genoemd. In het kader van de Regionale Energie Strategie (RES) wordt er een regionaal warmteplan opgesteld. Hieruit wordt duidelijk waar

gemeenten kunnen samenwerken en welke keuzes kunnen worden gemaakt.
(warmtenetten, individuele oplossingen o.i.d.)

ARN B.V.

De ARN B.V. heeft een belangrijke rol in de afvalverwerking. De afvalstroom is de grondstof voor de afvalcentrale om deze om te zetten in energie. De ARN B.V. produceert op verschillende manieren duurzame energie. (groene stroom, warmtenet Nijmegen, waterzuivering, gasbrandstof voor openbaar vervoer).

Met de ARN B.V. heeft de regio op haar grondgebied een bedrijf dat én warmte én elektriciteit produceert van reststoffen, een unieke situatie die veel potentieel en kansen biedt voor de toekomst.

De ARN B.V. kan op twee manieren een bijdrage leveren aan de energietransitie:

- voldoende mogelijkheden om met name aan het warmtenet meer warmte te leveren; (capaciteitsuitbreiding)
- andere energiedragers, zoals biogas en groene stroom; hiertoe ontwikkelt ARN BV een smart grid om de energievormen uitwisselbaar te maken.

Eventueel kan de ARN B.V. als initiatiefnemer en/of eigenaar van uitbreiding van het warmtenet; dit is echter alleen interessant als in de regio het warmtenet wordt uitgebreid.

GR MARN

De huidige samenwerking in de G.R. MARN is beperkt tot het aandeelhouderschap in ARN B.V. Er is een verwerkingsovereenkomst tussen de GR MARN en de ARN B.V. waardoor de ingezamelde afvalstoffen worden aangeboden aan de ARN B.V. De leveringsovereenkomst kent een opzegtermijn van vijf jaar en wordt steeds (stilzwijgend) met een periode van vijf jaar verlengd. De huidige periode loopt af op 31 december 2020. Een eventuele beslissing van GR MARN om per eind 2025 de leveringsovereenkomst te beëindigen dient derhalve vóór 31 december 2020 te worden genomen. Het bestuur van GR MARN ziet geen aanleiding om de overeenkomst op te zeggen, vanwege de zekerheid van afvalverwerking (verbranding en GFT-vergisting) en de daaraan verbonden regionale energieopwekking.

Zowel de GR de Vallei als Rivierenland verkochten hun aandelen van de ARN B.V. waardoor GR MARN en Remondis (commerciële afvalinzameling & recycling) als aandeelhouder resteren. Remondis heeft aangegeven dat zij het voor een effectieve publiek-private samenwerking van belang vindt dat de meerderheid van de aandelen van ARN B.V. in publieke handen is (51% GR MARN, 49% Remondis).

De meerwaarde van de GR MARN en het aandeelhouderschap ARN B.V.:

- dit geeft stabiliteit/zekerheid van de deelnemers, gekoppeld aan de huidige constructie van de vuilverwerking door de ARN B.V. en de mogelijkheden van de ARN B.V. op het gebied van de energietransitie waaronder warmtelevering;
- via de GR MARN spreken de gemeenten eensluidend in de Algemene Aandeelhoudersvergadering van de ARN B.V. met een mond;
- er kan gestuurd worden op het beleid van de ARN B.V. vanuit de eigenaarsrol in de aandeelhoudersvergaderingen, zowel voor wat betreft de afvalverwerking als in het kader van de energietransitie.

Toekomstmogelijkheden GR MARN

In het rapport worden twee scenario's geschetst, te weten handhaving van de huidige situatie en een GR MARN+ variant. In het rapport worden deze varianten beschreven. Onderstaand treft u deze beknopt aan.

Scenario 1, handhaving huidige situatie:

- focus blijft primair gericht op afval en beheer aandelen ARN;
- GR MARN wordt niet gebruikt voor gemeenschappelijk beleid;
- Secretaris-functie GR MARN blijft bij DAR.

Voordeel:

- huidige situatie is overzichtelijk;
- stabiliteit verwerking afval blijft gewaarborgd;
- focus op circulaire economie.

Nadeel:

- GR MARN doet niks met energietransitie; ARN B.V als duurzame energiebron wordt weinig uitgenut;
- huidige constructie benut niet de kracht van de publiek-private samenwerking tussen publieke aandeelhouders en Remondis op het gebied van de energietransitie.

Scenario 2, GR MARN+ variant:

- de focus wordt verbreed naar de energietransitie;
- de GR MARN wordt naast aandeelhouderschap afvalverwerking ook ingezet voor gemeenschappelijke sturing op terrein energietransitie en de rol van de ARN hierin; m.a.w. vergroten inzet ARN B.V, uitbreiding mogelijkheden ARN B.V. door actieve invulling eigenaarsrol;
- ontwikkelen van gezamenlijk beleid en (mogelijk) besluitvorming;
- beleidsmatige coördinatie tussen gemeente op gebied van energietransitie;
- GR MARN kan gebruikt worden voor investeringen in het kader van de energietransitie;
- GR MARN organisatie dient wel uitgebreid te worden.

Voordeel:

- zekerheid en stabiliteit van het verwerken van afval en een doel op het gebied van energie;
- de ARN B.V wordt vanuit de GR MARN benut voor de energietransitie via eigenaarsrol gemeenten;
- de mogelijkheid bestaat om de energieketen en dus ook de warmteketen te integreren van bron tot eindgebruiker;
- een eenduidige aanpak, kennisdeling en ontwikkeling in de GR MARN gemeenten rond het thema energietransitie.

Nadeel:

- de voordelen en kansen kunnen voor gemeenten verschillend zijn; ook lopen tempo en ambitie op het gebied van energietransitie niet voor alle gemeenten gelijk;
- als er investeringen worden gedaan, kunnen hier financiële risico's mee gepaard gaan;
- de GR MARN krijgt in dit scenario meer gewicht; er dient oog te blijven voor de democratische legitimiteit.

Beantwoording onderzoeksvragen

In het rapport zijn de onderzoeksvragen zoals die door het bestuur van de GR MARN zijn gesteld, beantwoord. In het kort nog even een herhaling van de hoofdlijnen:

1. Rol GR MARN in energietransitie:

- verbreedt de rol van de GR MARN en creëer een platform van ambtelijke en bestuurlijke afstemming over de energietransitie; gezamenlijke besluitvorming in een GR MARN+ kan een groeipad zijn naar de toekomst, maar is nu nog te vroeg; reikwijdte en inhoud van een GR MARN+ komen in een vervolgstadium aan bod;
 - een welkome aanvulling op activiteiten in RES-verband;
 - kan sturing geven op activiteiten van de ARN B.V. in het kader van de energietransitie;
 - ideaal platform als de gemeenten gezamenlijk willen inzetten op energietransitie; (schaalvoordeel)
2. Functie ARN B.V. hierin:
- leverancier duurzame energie waaronder warmte met behoorlijk groeipotentieel;
 - (mede-)initiatiefnemer uitbouw/beheer warmtenet;
 - (mede-)initiatiefnemer nieuwe, lokale energie initiatieven.
- Deze functies kunnen vanuit de opdrachtgeversrol vorm krijgen. Aandeelhouder zijn is niet strikt noodzakelijk hiervoor.
3. Meerwaarde aandeelhouderschap ARN B.V.:
- als aandeelhouder heb je een eigenaarsrol en daarmee kun je inhoudelijk sturen op de koers van de ARN B.V. ;(energietransitie, investeringen etc.)
 - sturen op financiële solide basis ARN B.V. met het oog op stabiele vuilverwerking;
 - sturen op samenstelling directie en Raad van Commissarissen ARN B.V.
4. Welke samenwerkingsvorm kunnen gemeenten/aandeelhouders ARN B.V. het beste aangaan:
- MARN+ variant verdient de voorkeur;
 - MARN+ geeft schaalvoordelen en samenwerking op energietransitie;

Bestuurlijk standpunt

Het Algemeen Bestuur van de MARN heeft naar aanleiding van de onderzoeksvragen die het zich gesteld heeft en de beantwoording in het rapport "MARN en de energietransitie", in de begeleidende brief bij het rapport de volgende richtinggevende conclusies getrokken die zij graag als een soort toets aan de deelnemende gemeenten wil voorleggen:

- het bestuur van de MARN ziet scenario 2 (MARN+) als de voorkeursvariant;
- het bestuur spreekt de wens uit om aandeelhouder van de ARN B.V. te blijven;
- het bestuur stelt voor de verwerkingsovereenkomst met de ARN B.V. te continueren;
- het bestuur neemt de adviezen uit het rapport over en onderzoekt de uitwerking hiervan.

Het college van B&W van Wijchen schaart zich achter het bovenstaande standpunt en conclusies.

Gevolgen

Er zijn vooralsnog geen financiële of organisatorische gevolgen verbonden aan het onderhavig onderzoek. Verdere verkenningen zullen meer uitsluitel geven over met name financiële gevolgen en meerwaarde van een MARN+.

Communicatie

Vooralsnog hoeft er niet te worden gecommuniceerd over het rapport en de brief.

Openbaar

Zaaknummer: 43352

Uitvoering of Vervolgstappen

Nadat uw raad haar zienswijze, wensen en bedenkingen kenbaar heeft gemaakt zal het college een brief sturen naar het dagelijks bestuur van MARN met de reactie van de raad en eventueel met haar reactie er op.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.